УДК 8’225:801.82:33 (043.2)

Шинкарьова В.А.
Національний університет «Києво-Могилянська академія», Київ

СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ “РЕЛІГІЯ” В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Концепт є ключовим терміном лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики. Він відображає наповнення лексичної одиниці відповідно до культури народу-носія мови. Концепт “релігія” є базовим у будь-якій мові, адже кожен народ має особливий набір релігійних вірувань та уявлень, що створюють ним свою унікальну картину світу. Даний концепт досліджувався у парадигмі фразеології, оскільки саме фразеологія кодує та об’єктивує ці уявлення в мові.

Ядро концепту “релігія” в англійській мові було проаналізовано з використанням адаптованої методики А.В. Рудакової. За допомогою словникового аналізу виявлено, що значення лексеми “*religion*” в англійській мові має надзвичайно широке смислове наповнення і варіюється від “віри в Бога чи богів” та “особливої системи поклоніння” до “культу”. Окрім традиційних у нашому розумінні понять, що розкривають його зміст, для англійської мови також характерним є включення до концептосфери “релігія” таких значень як “побут ченців та черниць, визначений обітницями”, та “чиєсь надзвичайно важливе захоплення” (використовується в розмовній мові).

Ближня та дальня периферія концепту вербалізуються в мові відповідно лексемами “God”, “devil”, “heaven”, “hell”, “soul”, “angel”, “sin” та фразеологічними одиницями, до складу яких входять ці лексеми. За семантичним наповненням дані лексеми можна поділити на три групи: позитивні, негативні та нейтральні. До складу групи одиниць із позитивною конотацією увійшли одиниці “God” та “heaven”, що вказують на християнські образи Бога (всевидючого, того, що оберігає та захищає) людей та раю (місця вічного блаженства, доступного лише праведникам).

У свідомості носіїв англійської мови одиниці, що увійшли до складу групи із негативною конотацією, “*devil*” (чорт, Сатана, диявол), “*hell*” (пекло) та “*sin*” (гріх) відображають різноманітні прояви зла: відразливі риси характеру (гординя – “*as proud as Lucifer*” тобто гордий як чорт; лінь – “*the devil finds work for idle hands*”, буквально – диявол робить роботу за ліниві руки), страждання та муки (“*hurts like hell*” – пекельні муки); поняття гріху (“*sin*”) використовують для підкреслення негативної оцінки (“*as ugly as sin*”, “*as miserable as sin*”).

Також варто зазначити, що лексема “*angel*” (янгол) може мати як позитивнее, так і негативне забарвлення, а поняття “*soul*” (душа) є нейтральним.

Аналіз семантичного наповнення дальньої периферії концепту, об’єктивованої фразеологізмами біблійного походження, дозволяє зробити наступні висновки. За прагматичним та семантичним забарвленням фразеологізми (для нашого дослідження була здійснена вибірка у 150 одиниць) можна умовно розподілити на три групи. Позитивно забарвлені вирази складають найменшу частину досліджуваних (37 од.). Ці одиниці позначають позитивні характеристики людини (“*as wise as Solomon*” – мудрий як Соломон, lamb of God – агнець Божий, тобто непорочна людина, що слідує всім Божим заповідям), використовуються для вираження побажань (“*may peace be unto you*”).